

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 b §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 b §:n muuttamisesta (HE 123/2020 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- neuvotteleva virkamies Matti Sillamäki, valtiovarainministeriö
- kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen, Suomen Kuntaliitto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia siten, että vuonna 2020 kunnille maksettavien verotulojen viivästymisestä johtuvien määräaikaisten korvausten määrä tarkistettaisiin vastaamaan uusinta arviota verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 väliaikaisesti aiheutuvasta kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisestä. Verotulojen viivästymisestä johtuvien määräaikaisten korvausten tarkistettu määrä olisi yhteensä 114 miljoonaa euroa nykyisen 547 miljoonan euron sijasta. Kunnallisverotulojen viivästymisen perusteella kunnille maksettavien korvausten määrä olisi yhteensä 98 miljoonaa euroa, yhteisöverotulojen viivästymisen perusteella maksettavien korvausten määrä yhteensä 7 miljoonaa euroa ja kiinteistöverotulojen viivästymisen perusteella maksettavien korvausten määrä yhteensä 9 miljoonaa euroa.

Maksettavien korvausten perusteella veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta voimassa olevan lain mukaan vuonna 2021 tehtävä vähennys jaksotettaisiin tehtäväksi vuosina 2021 ja 2022 sen mukaisesti, miten vuodelta 2020 viivästyvien verotulojen arvioidaan kertyvän kunnille.

Samassa yhteydessä tarkistettaisiin maksujärjestelyjen muutoksien johdosta kunnille tilitettävän viivästyskoron arvioitu määrä, joka lisätään veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vähennettävään euromäärään. Maksujärjestelyjen muutoksista aiheutuvan vii-

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2020 vp

västyskoron arvioitu määrä olisi kunnallisveron osalta 2 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 1 miljoona euroa vuonna 2022.

Esitys liittyy esitykseen vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Eduskunta on hyväksynyt keväällä 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muutoksen, jonka perusteella kunnille korvataan verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 väliaikaisesti aiheutuvia kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisiä. Lainmuutos (293/2020) on tullut voimaan 1.5.2020. Korvaukset liittyvät verotuksessa toteutettuihin määräaikaisiin toimenpiteisiin, joilla on pyritty helpottamaan koronavirus-epidemian johdosta talousvaikeuksiin joutuneiden yritysten tilannetta ja jotka pienentävät kuntien kunnallisveron, kiinteistöveron ja yhteisöjen tuloveron verotulokertymiä väliaikaisesti vuonna 2020. Maksettava korvaus vähennetään kunnilta viivästyneiden verotulojen kertyessä. Hallintovaliokunta on edellyttänyt mietinnössään sitä, että maksujärjestelyjen aiheuttamat verotulojen menetykset vuonna 2020 kompensoidaan kunnille mahdollisimman oikean määräisinä ja mahdollisimman oikea-aikaisesti (HaVM 6/2020 vp — HE 32/2020 vp).

Maksujärjestelyjen haku-aika on päättynyt 31.8.2020. Saadun selvityksen mukaan yritykset ovat hakeneet järjestelyjä arvioitua vähemmän. Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä tarkistetaan korvauksen suuruutta aiemmin arvioidusta 547 miljoonasta eurosta toteuman mukaiseen 114 miljoonaan euroon. Samalla tarkistetaan myös maksujärjestelyjen muutosten johdosta kunnille tilitettävän viivästyskoron arvioitu määrä.

Ehdotettu muutos on kokonaisuutena arvioiden kustannusneutraali, sillä maksettujen korvausten määrää vastaava veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta tehtävä vähennys pienenee vastaavasti. Maksettavien korvausten perusteella veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta voimassa olevan lain mukaan vuonna 2021 tehtävä vähennys kuitenkin jaksotetaan tehtäväksi vuosina 2021 ja 2022 sen mukaisesti, miten vuodelta 2020 viivästyvien verotulojen arvioidaan kertyvän kunnille. Näin varmistetaan, että vähennykset toteutuvat samanaikaisesti viivästyvien verotulojen kertymisen kanssa.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua muutosta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Ehdotus liittyy esitykseen vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi (HE 119/2020 vp). Valiokunta tähdentää, että maksujärjestelyjen käytöstä saadut toteumatiedot ovat tarkentuneet siitä, mitä lisätalousarvioesitykseen on kirjattu. Selvityksen mukaan korvausten tarkistettu yhteismäärä on hallituksen esityksen HE 123/2020 vp mukaisesti yhteensä 114 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 123/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 16.9.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne